

Sällskapets hedersledamot professor Bo Bennich-Björkman avled i maj 2010. Han var en betydande 1700-talsforskare som också framträdde som kännare av 1800-talet, på populärkulturens olika fält och inom Strindbergsforskningen. Men framför allt var han bokhistoriker. Hans insatser för att dra fram den bokhistoriska forskningen ur en slumrande tillvaro kan inte överskattas. Så startade han i slutet av 1980-talet ett nytt bokmarknadshistoriskt seminarium vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala. Detta kom att bli ett forum för forskare från olika discipliner, en sant tvärvetenskaplig mötesplats. Där dryftades den svenska bokhandelns utveckling från enskilda bokföreläsare till den privilegierade bokhandeln, där blandades synpunkter på produktion, distribution och konsumtion av skriftprodukter. Det fanns många vita fläckar som tack vare Bo Bennich-Björkmans egen forskning kunde fyllas i.

År 1970 kom Bos magistrala avhandling *Författaren i ämbetet*. Författaren i ämbetet blev ett begrepp som på ett omvälvande sätt kom att präglade litteraturhistorieskrivningen. Artonhundratalsföreställningen om den inspirerade författargestalten efterträdades av en ny bild av författaren som den som använde sin skrivtång till att göra karriär inom den samhälleliga strukturen i stället för att leva i det skapande geniets isolat.

Bo var en faktasamlare. Han kände våra stora arkiv som sin egen ficka, han förtröttades aldrig. Envist grävde han sig ner till bärande dokument, på vilka han sedan kunde bygga vidare. Detta intensiva arkivarbete som var

så utmärkande för honom resulterade i unika kunskaper om personer, sociala strukturer och institutioner. Hans arbetsförmåga var väldig. Den bottnade i en tro på möjligheten och därmed plikten att avslöja "hur det egentligen var". Hans slutsats blev att bakom så gott som all mänsklig verksamhet låg penningen. Bo misstrodde höga ideal. För honom var människan, oavsett tid och plats, en homo economicus alltid på jakt efter materiella fördelar.

Något paradoxalt är det att denna mall alls inte stämde in på honom själv, ständigt arbetande som han var, inte för ekonomisk vinning utan faktiskt för det som inte kan ses som annat än de högsta ideal, nämligen vetenskapen och sanningen. Dessutom var han osedvanligt generös mot elever och kolleger. Han delade frikostigt med sig av mödosamt och sinnrikt framtaget arkivmaterial. Han delade också med sig av sin tid. Hans handledningssamtal kunde vara i dagar. Som outtröttlig granskare slog han obönhörligt ner på allt som inte kunde härledas ur klart redovisade källor. Hans skepsis mot minsta form av spekulativ teori var gränslös.

Ända fram till slutet av sitt liv fortsatte Bo sin forskargärning. Han missade inte gärna Marie-Christine Skunckes 1700-talsseminarier i Uppsala. Man kunde vara viss om att han skulle ha synpunkter på dagens ämne. Hans inlägg kunde bli långa, men med sina djupa insikter i 1700-talets historia kunde han alltid liva debatten med sitt eget alltid lika uppfriskande, skeptiska perspektiv. Från att ha varit den som gärna utmanade det akademiska etablissemangen övergick han till att med en viss grandezza axla rollen av klarsynt vis man.

Margareta Björkman
En gång Bo Bennich-Björkmans doktorand